

Jaarverslag 2021

Stichting Vleermuiswerkgroep Groningen

Huidige samenstelling van het werkgroepbestuur:

Voorzitter: Rients Bijlsma

Secretaris: Klarissa Nienhuys

Penningmeester: Erwin den Hartog

Leden: Koen Breed, Thorhold Souilljee, Tineke de Boer

Email contactadres klnienhuys@ziggo.nl

Contact-e-mailadres:

klnienhuys@ziggo.nl

Interne zaken werkgroep:

In 2021 droegen ca. 30 vrijwilligers bij aan de activiteiten van de VWG.

Activiteiten in 2021

De wintertellingen werden niet uitgevoerd vanwege een bekend virus.

Er zijn weer drie NEM VTT routes gereden. Er zijn in de zomer geen grote inventarisaties uitgevoerd, wel 10 verkenningen om watervleermuizen in of nabij vermoede verblijfplaatsen in de buurt van de Suikerunie vloeivelden te Groningen te vinden. Er werden wel een aantal kolonies geteld, waaronder bij de twee simultaantellingen van de meervleermuiskolonies op vijf locaties in de stad Groningen en twee locaties in Sauwerd en Appingedam.

Er zijn 12 lezingen en excursies verzorgd, waarvan 5 rond de Nacht van de Vleermuis.

Sociale media

Op de facebook pagina zijn 95 berichten geplaatst verdeeld over het gehele jaar.

Het aantal volgers op Facebook is in 2021 wederom gegroeid: er waren 718 volgers, met 649 in 2020 en 597 in 2019, een gemiddelde groei van 10%. De vleermuisopvang die in de loop van 2021 weer volop ging draaien kreeg in de loop van het jaar een eigen website; de VWG www.vleermuiswerkgroepgroningen.nl kreeg een ander jasje. Ook het logo van de VWG werd vernieuwd.

Voorlichting en advies

De Vleermuiswerkgroep heeft in 2021 ca 65 meldingen over vleermuizen en verzoeken om informatie afgehandeld, wat minder meer dan de meer gebruikelijke aantallen van rond 100 in eerdere jaren. Dit jaar kwamen veel meldingen rechtstreeks bij de telefoonlijn van de nieuwe vleermuisopvang binnen. De trend zet door dat er minder paniekerige verzoeken zijn geweest om “enge” vleermuizen weg te halen en meer verzoeken om informatie over herstel- of isolatiewerkzaamheden zodat de vleermuizen kunnen worden ontzien. Er is minstens drie keer een melding binnengekomen van mensen die “genoeg” van de overlast van vleermuizen hadden, waarna bij inspectie bleek dat het om muizen in de spouw of onder de vloer ging.

In twee flatgebouwen is na onderzoek door de vrijwilligers van de VWG hopelijk een structurele oplossing gevonden voor de 10-20 vleermuizen die jaarlijks jammerlijk de dood vonden in de ene flat en evenveel vleermuizen die in de andere flat jaarlijks binnenkwamen en meestal op tijd werden

gered dankzij alerte bewoners. Ook een oud kerkje bleek een vleermuizenval te zijn. De oorzaak is duidelijk geworden, de oplossing moet nog gerealiseerd worden.

Vleermuisopvang Adorp

Er is ook in 2021 door veel mensen ontzettend hard gewerkt om opnieuw een goede vleermuisopvang te realiseren. In de loop van het jaar bleek dat de opvangs het verder wel zonder de VWG afkonden. De VWG heeft na een bezinningsperiode de provincie Groningen gemeld dat de opzet van de organisatie was veranderd en zich niet meer conform het door de provincie goedgekeurde subsidievoorstel zou ontwikkelen. De provincie was zo coulant om de reeds gedane uitgaven te accorderen en de VWG heeft het overige deel van de subsidie teruggestort. De nieuwe vrijwilligers hebben 65 dieren opgevangen. Daarvan heeft ongeveer de helft het overleefd, de rest is gestorven of geëuthanaseerd. Dat is helaas een normaal aantal.

Winterverblijf Wirdum

In 2020 is het dak van de ringoven van de voormalige steenfabriek Rusthoven te Wirdum gesaneerd en gerepareerd in opdracht het Groninger Landschap, de nieuwe eigenaar van het fabrieksterrein, mede in overleg en samen met VWG vrijwilligers. In augustus 2021 liet het Groninger Landschap weten, dat men een paar dagen later zou beginnen de ingangen van de ringoven wilde afsluiten met cortenstalen deuren. De VWG meldde per omgaande dat dat geen goed plan was voor de overwinterende vleermuizen. Het Groninger Landschap heeft daarna snel besloten om een ander plan te maken en dat in de zomer van 2022 uit te voeren. Begin oktober legden vertegenwoordigers van Groninger Landschap en de VWG een zeer nuttig bezoek aan de bijna identieke en speciaal voor de vleermuizen heel mooi herstelde ringoven in Turnhout, België.

Gemeente Groningen (1): Herstel habitat watervleermuizen rond Sterrebos.

Dit dossier loopt al sinds 2015 en kost buitensporig veel tijd van de vrijwilligers.

Op 30 maart 2021 wees GS van Groningen formeel het bezwaar van de VWG tegen werkzaamheden bij station Europapark af. Volgens de VWG gaat hierdoor een vliegroute van de watervleermuizen definitief verloren. Nadat de provinciale commissie Rechtsbescherming de VWG grotendeels gelijk had gegeven, hield GS voet bij stuk. Daarop heeft de VWG bij de rechtbank beroep aangetekend tegen het besluit van GS. In september liet de rechtbank weten dat ze deze zaak naar de meervoudige kamer verwezen. De reden is vermoedelijk dat deze zaak weliswaar over de Wet natuurbescherming gaat, maar ook over hoe provincie en gemeente hebben geïnterpreteerd met procedures en afspraken. Eind 2021 was nog geen zicht op het tijdstip van de behandeling.

In het verlengde van het gebied bij station Europapark ligt een grote foerageervijver voor de watervleermuizen; aan de zuidzijde van deze vijver is de Helperzoomtunnel aangelegd. De in 2017 afgesproken herstelaanplant langs de zuidzijde voldeed in 2020 niet aan de afspraken. De VWG eiste aanpassing. De aanpassing werd vervolgens in strijd met de nieuwe afspraken door de aannemer minimalistisch uitgevoerd. Na weer allerlei overleg en inspecties is de aanplant medio december 2021 hersteld met extra grotere bomen en struiken.

Medio december stelden wij elders nabij het stationsgebied vast dat een aannemer een grondwal, die het water moest vasthouden, had weg geschoffeld, zulks in strijd met de in 2018 door de VWG bedongen ontheffing voor een "vleermuistunnel". De VWG heeft dus maar weer een handhavingsverzoek bij de gemeente ingediend.

Tenslotte bleek eind december dat bij de verandering van een fietspad nabij de eerder-genoemde tunnel de gemeente alweer de oudere afspraken vergeten leek te zijn: werk voor de VWG in 2022.

Gemeente Groningen (2): Suikerunie

Op het terrein van de voormalige Suikerunie wil de gemeente Groningen op de plaats van de huidige vloeivelden een nieuw stadsdeel bouwen. Onderzoek wees uit dat vele hectares water met dijken van 4-5 meter hoog met hoog opgaande bomen essentieel foerageer-gebied voor watervleermuizen uit drie vermoedelijke verblijfplaats waren en voor ook voor twee kolonies meervleermuizen. Vanaf begin 2021 was het de VWG duidelijk dat een van twee compensatiegebieden in meerdere opzichten voor vleermuizen ontoereikend is en de gemeente hiervoor het mooiste weidevogelgebied van Groningen en omgeving, met het beste broedsucces van grutto's, wil opofferen. Een coalitie van acht natuur- en milieuorganisaties, waaronder de VWG, spant zich in om dit te voorkomen. Dit dossier vraagt een bijna absurde hoeveelheid tijd, geld en inspanningen.

Op 2 juni 2021 stelde de gemeenteraad het bestemmingsplan vast. Daartegen ging de coalitie in augustus in beroep. Het verzoek om een voorlopige voorziening werd op 19 oktober 2021 door de Raad van State. De hoofdzaak komt in 2022 aan de orde.

Op 14 september 2021 gaf de Provincie Groningen een ontheffing Wnb af voor dit project met sterk uitgebreide eisen voor compensatie van grutto's. De coalitie acht dit zinloos en ontoereikend en diende hiertegen op 1 oktober een bezwaarschrift in bij de provinciale commissie en een verzoek om voorlopige voorziening bij de rechtbank. De rechter schorste op 18 november 2021 de Wnb-ontheffing, tot zes weken na bekendmaking van de beslissing van GS op bezwaar. Voorlopig mag de gemeente Groningen geen handelingen verrichten waar deze Wnb-ontheffing voor nodig was.

De coalitie heeft sinds juni zich tot het uiterste ingespannen om tot enige vorm van overleg met de gemeente te komen over alternatieven voor het compensatieplan, maar stuit daarbij op een stug volgehouden afwijzing door de wethouder, die alleen maar de procedure wil winnen en geen ruimte wenst voor de natuur in de stad. Dat leidt namelijk maar tot regels waar men zich aan moet houden.

De Stichting Vleermuiswerkgroep Groningen is een werkgroep van de Zoogdiervereniging.

